
◆ ST. OLAV ◆

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrud Undset, Lars Eskeland.
ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 5 - OSLO - TELEFON 23743

INNHold: Den skjønne mai. — Katolisismen og nasjonalsocialismen. — En statsmann. — Godfar og soneson. — Konversjoner i Tyskland. — Cantemus Domino. — Bokanmeldelse. — Prins Sixtus av Bourbon-Parma. — I kikkerten. — Fra St. Josephssøstrene. — † Johan Frederik Geist. — Herhjemme — og derute. — Innsamlingen til fond for „St. Olav“.

RETT + OG + SANNHET

„Den skjønne mai — —“

Av PASTOR DR. G. GORISSEN.

Nutildags er det en næsten uoverkommelig opgave for Kirken å nå så mangt et katolsk hjem i storbyens uendelige husrekker, hvor dog et opmuntrende ord er høist påkrevet. Men derfor har den også sitt særlige bud som kommer inn overalt, som ikke kan avvises ved døren når det banker på og som plutselig lar sig høre midt i hjemmet tvers gjennom vinduer og dører, slik at det ikke kan overhøres. Dette bud minner oss både om festdager og dødsfall, om alvors- og gledesstunder — det er vår kirkeklokke, som kaller og formaner høit oppe i luften over alle takene. Den ringer til bryllupp og gravferd — på påskemorgen og allesjelesaften. Den kaller til messe og andakt hver morgen og hver kveld — uforanderlig år etter år. Men hvis vi var lydhøre vilde vi allikevel fornemme fine nuancer i dens toner — f. eks. i maimåned. Om det kommer av den lyse himmel og den duftende vårluft? Kanskje! Men enda mer fordi den kaller til maiandakt. Ti da kimer den så gla som sjelden ellers i årets løp.

Men dessverre — det er nok ofte som om dens stemme drukner i storbyens larm, og dens glade rop blir glemt for de tusen andre inntrykk som stadig stormer inn på oss. Hvorledes kan det ellers forklares at du i år ennu ikke — eller bare så få ganger har funnet veien til mai-andaktene?

Nu spør du kanskje: men hvorfor er nettop mai-andaktene så viktige? Du behøver ikke å tro mig, når jeg svarer jo — se dig heller omkring i hele den katolske verden, både den av i dag og den som tilhører forgangne tiders historie. Og du vil snart opdage at

mai-andakten er en av de gamle katolske skikker som har preget sig dypt inn i vår katolske bevissthet som en hellig overlevering fra slekt til slekt og som vi — du og jeg — derfor skal verne om som et dyrebart eie.

Du krever et bevis?

Vel! Du husker da den vakre salme som vi så gjerne istemmer:

«Nu mai måned bringer oss våren så skjønn
på andaktens vinger de fromme i bønn
opsender til dig under orgelklang,
o jomfru Maria, en jubelsang.»

Denne salme som tiltaler dig nu i mai 1934, som var den diktet igår, er næsten 600 år gammel. En av middelalderens ypperste mystiske diktere, Heinrich Suso, skrev disse linjer for omkring 600 år siden. Den fant gjenlyd i ethvert hjerte, som føler katolsk — og det ikke bare i salmedikterens egentlige hjemsted, i de stille klosterganger ved Bodensjøen, men altså også i de ensomme gårder ved Norges fjorder og på øyene langt ute i havet.

Men hvorfor er nu nettop mai måned Maria måned?

Enhver årstid har sitt eget preg. Det visste allerede de gamle hedenske folk og gav denne viden uttrykk i de navn som de betegnet dem med. De hadde en solmåned og en vin-måned og den barske uberegnelige mars måned blev opkalt efter den like så ustyrlige krigsgud Mars. Men da kristendommen hadde sønderrevet hedenskapets uhyggelige fantasifostre lærte man å lese i naturen som Guds store billedbok, hvor stjernerne og

fjell og fossefall forteller om Guds makt og majestet. Og da vi igjen hadde lært å se med våre barneøine opdaget vi hvorledes vårtiden bærer så sterkt et preg av Gudsmoderens yndefulle billed. Og mai måneden er nettop vårens tid, ti da er den lange mørke vinter endelig helt forbi. Dagene lenges — ennu et skritt og vi er midt oppe i sommerens fylde. Således betyr også Maria vårens tid i menneskeslektens historie. Hun avsluttet mange tusen års mørkeste vintertid — adventstiden — og da var tidenes fylde nær. Hvor Maria blir æret, inntar Kristus hedersplassen i hjemmene.

Mai måneden bringer oss nytt liv. Vi ser det like nu, hvorledes alt blir forandret som med et trylleslag. Og vi føler aldri så klart og tydelig hvilket under av Guds nåde livet er, som når vi står ved en vugge eller går ut i den nye friske natur i vårtiden. Et under som menneskene til tross for teknikkens seiersgang ikke på langt nær har kunnet efterligne. Nu kan vi ødelegge liv så fullkomment som vel aldri før — men å skape nytt liv — — —!

Maria var det som medvirket som ingen annen skapning i det største livets under som himmel og jord har

sett, da i hin stille natt Guds Sønn tok menneskeskikkelse på sig — og hun som stod ved denne vugge i stallen, hvor selve livet lå, blev av Gudssønnen kalt med hedersnavnet «Mor». Det var hennes lønn fordi hun selv kalte sig Herrens tjenerinne. Og siden dette øieblikk har hun beholdt navnet Guds mor, og hennes lov blir sunget verden over, overalt hvor Kristus-navnet er kjent.

I årtusener hadde menneskeslekten frembragt torner uten tall — mai måned minner oss om rosen uten torner, hvis duft er som våren selv innenfor kirkerummets støvete vegger.

Derfor kaller klokken *dig* til mai-andakt — for at *din* sjel må få del i denne vårblostring i dette nye liv. Altfor stort er antallet av sløve katolikker, som sleper sig engang om uken til kirken for å være der i hele 25 minutter. Er også du én av dem eller — bedre sagt: *var* du én av dem?

Vis i tilfelle nu i handling at det er blitt anderledes! Når klokken budskap kommer om aftenen — vær da lydhør.

Det er jo Marias klokke.

KATOLISISMEN OG NASJONALSOCIALISMEN

II.

Som nevnt i vår første artikkel er det opstått alvorlige uoverensstemmelser mellom nazismen og den katolske Kirke i Tyskland, dels på grunn av motsetninger i livssyn dels på grunn av de overgrep Kirken er blitt utsatt for. Siden kulturkampens dager har ikke Kirkens stilling i Tyskland vært så prekær som nu. Litt efter litt var det lykkedes katolikkene å opnå adgang også til de høiere stillinger i embedsverket. Det var langt fra at katolikkene inntok den plass som svarte til deres antall, men deres stilling i det tyske rike var dog efterhånden blitt betydelig bedret. Nu har man så godt som tapt alt det som var blitt vunnet i de siste 60 år, siden Tysklands enhet blev opprettet. En hel rekke katolske embedsmenn er blitt avskediget og andre har inntatt deres stillinger, navnlig er et stort antall borgermestre blitt fjernet fra sine stillinger til fordel for det nye regimes menn. Ser man på pressens stilling vil man iaktta en lignende process. Ved en streng censur er de ennu bestående katolske blader avskåret fra å fremholde Kirkens syn på viktige samfundsspørsmål.

På samme tid er katolikker i stort antall under det voldsomme press som utøves blitt fjernet fra Kirken og bragt under innflytelse av nazismen. Man kan i nazi-aviser lese om katolikkens begeistrede tilslutning til det tredje rike. Men hensynet til ens stilling og fremtid har nok i mange tilfeller spillet avgjørende inn. Et bevis for dette har man også i Rosenbergs uttalelse om at man-

ges overgang til nazismen er så opportunistisk, at man ikke kan stole på deres opriktighet.

Ved konkordatet har Kirken gitt avkall på enhver politisk virksomhet, mens den religiøse aksjon skulde være sikret arbeidsvilkår. Men gang på gang har man på nazihold satt sig utover konkordatet. Tross dette er blitt benektet kan det ikke være tvil om at det er hendt. Det er således en kjent sak at erkebiskopen av Freiburg, mgr. Groeber, som regnes for å være meget vennlig stemt overfor nasjonalsocialismen, nylig har erklært, at det var på tide at det blev slutt på de stadige krenkelser av konkordatet.

Som det har fremgått av dagspressens meddelelser er det især om ungdommens opdragelse at det nu står strid. Kirken hevder at opdragelsen i første rekke tilkommer familien og Kirken, og i Tyskland har man dessuten en fortrinlig katolsk ungdomsorganisasjon; bygget på iherdig arbeide gjennom en lang rekke av år. Imidlertid arbeider nu nazis ungdomsleder *Baldur von Schirach* på å samle alle ungdomsorganisasjoner til et stort forbund. Denne plan har støtt på sterk motstand både fra katolsk og protestantisk hold. Den lutherske riksbiskop Müller har ved å gå med på von Schirachs plan lidt et sterkt prestigetap i sin egen leir. Og på katolsk hold har man ikke i sinne å gi avkall på de katolske ungdomsforeninger som er hjemlet rett ifølge konkordatet.

Kirken kan ikke gå med på at den katolske ungdom kommer under innflytelse av nazileders idéer. Disse

inneholder nemlig elementer som er uforenlig med kristendommen.

Dette gjelder i første rekke raseteorien, der som bekjent er et hovedpunkt i nasjonalsocialismen. Den ensidige fremheves av den rene germanske rase som menneskehetens høidepunkt og civilisasjonens grunnvold må uvegerlig føre til konflikt med kristendommen, og da særlig med den universelle Kirke. Raseteorien innebærer et nasjonalt overmot som er uforenlig med kristen ånd og tankegang. Troen på germanernes fortreffelighet fører til en selvovervurdering som gjør menneskene lite mottagelig for Kristi krav om selvovervinning, om saktmodighet og ydmykhet.

Angående raseteorien uheldige innvirkning på ungdommen har Paven uttalt sig i våres. Paven fremholdt at den salige Konrad von Parzham, hvis helgenkåring er nær forestående, var en verdig representant for det store og edle tyske folk. Det var et utslag av det guddommelige forsyn at denne store helgenskikkelse blev stillet frem i lyset på det nuværende tragiske tidspunkt, da unge sjeler var truet ved en forherligelse av tanker og begreper som var hverken kristne eller menneskelige, ved en utfoldelse av overmot på rasens grunnlag, som måtte føre til et hovmot som var i høyeste grad i strid med kristen mentalitet. Med disse få ord har Paven påpekt hvorledes de som går inn for raseteorien vil ta skade på sin sjel. Der har man da også den dypeste forklaring på Kirkens standhaftighet i kampen om ungdommens oppdragelse.

Det var forøvrig å vente at den universelle kirke måtte ta avstand fra raseteorien. Kirken er stiftet for alle folk og alle tider og den hevder uavkortet det apostoliske syn på menneskenes fellesskap i Kristus. Den enhet Kristi liv skaper iblandt menneskene er så dyp og inngripende, at den ikke kan opheves av de tilfældige forskjeller som avhenger av nasjon og rase.

Men det er ikke alene på grunn av nazismens raseteorier at Kirken ikke vil gå med på at katolsk ungdom kommer under nazi-påvirkning. Skjønt Hitler personlig synes å innta en forsonlig holdning overfor de religiøse konfesjoner, så er det tydelig at hans medarbeidere har et annet syn på disse spørsmål. Blandt disse står vicekansler von Papen med sin katolske tro helt i en særstilling. Han har så sent som i vinter uttalt sig meget optimistisk om samarbeide mellom Hitlers Tyskland og de tyske katolikker, hvis tyske sinnelag han med rette hevder er ophøiet over tvil.

Men de andre ledende nazister, hvorledes stiller de sig? Göbbels er som bekjent katolikk — har i sin tid med støtte av et katolsk legat fått midler til sine studier. Selv om han ikke praktiserer som katolikk og ved sitt ekteskap med en fraskilt har stillet sig utenfor Kirken, så har han aldri selv under sine voldsomste angrep på Centrum uttalt et eneste ord mot Kirken. Göring kan vel best betegnes som anti-klerikal og er neppe vennligsinnet mot den katolske Kirke. Den før omtalte ungdomsleder Baldur von Schirach, Rosenberg og grev von Reventlow er fritenkere. Disse arbeider alle for en radikal og anti-kristelig utvikling av nazismen. Betegnende er Reventlows uttalelse: «Den kors-

festede asket er en gud for oldinger og syke. Vår ungdom er religiøs, men den er på samme tid hedensk, fordi den er tysk. Det er ikke i Golgatas, men i hakekorsets navn at Tyskland idag feirer sin opstandelse.» På bakgrunn av en slik uttalelse forstår man at Kirken gjør sitt ytterste for å bevare ungdommen innenfor rammen av de katolske ungdomsforeninger.

Det forsikres at Hitler har adskillig strev med å holde styr på nazis radikale elementer. Og i denne forbindelse fortelles det at han midt under en regjeringskonferanse fikk underretning om at Bayerns innenriksminister stod i begrep med å arrestere kardinal Faulhaber. Da skal Hitler ha avbrutt konferansen og øieblikkelig pr. fly begitt sig til München og tvunget minister Wagner til å opgi sin avsyndige plan.

Det er ugjørlig å spå hvad fremtiden kan bringe, en avspenning i motsetningsforholdet eller en skjerpelse av konflikten. Det er ganske sikkert at Kirken vil strekke sig lengst mulig i forsonlighet for å undgå at dens barn skal bli utsatt for forfølgelse. Og det skulde være klart at også det Tredje Rike må være interessert i å undgå en ødeleggende indre strid med millioner av sine undersåtter. Men på den annen side teller nazismen menn med stor innflytelse som er besjelet av en fanatisme som ikke lar sig skremme av noe hensyn. Vil de i det lange løp finne sig i den katolske Kirkes forkynnelse av kristendommens universelle karakter?

Man minnes kardinal Faulhabers modige preken om «Christentum und Germanentum»:

«Man kan uten indre splid være en opriktig tysker og en likeså opriktig bekjenner av kristendommen. Vi har ingen grunn til å vende kristendommen ryggen og stifte en nordisk-germansk religion for å vise vår tro på vårt eget folk. Men vi må heller ikke glemme: Det er ikke med tysk blod at vi er blitt frelst, men ved vår korsfestede Herres kostbare blod. Det gis intet annet navn og intet annet blod under himmelen enn Kristi navn og blod, hvorved vi kan bli frelst.»

Denne forkynnelse kan ikke forenes med de ytterliggående nazilederes synsmåter. Her står livssyn mot livssyn, og hvis disse tørner sammen til en avgjørende strid, vil det føre til en katastrofe av uberegnelige følger for Tysklands fremtid.

En Statsmann —

Da presidenten for den østerrikske republikk i mai ifjor tilbød Dollfus kanslerstillingen, sa denne: «Jeg skal gi Dem svar imorgen.» Og man så ham fjerne sig i dype tanker.

Hvor gikk han hen?

Gikk han til parlamentsmedlemmene, til politikens ledende menn, til pressens spisser for å drøfte situasjonen, slutte kompromisser — eller gikk han for å «rådføre sig med sine venner», som ofte er en omskrivning av å gi alle mulige løfter i håp om å skaffe tilhengere?

Nei, ingen av delene. Han gikk ut i en av forstederne og forsvant inn i en liten kirke, hvor Eukaristien var utstillet. Her knelte han ned og fordypet sig i bønn. Det var Gud og Gud alene, han rådførte sig med — hele natten. Og da dagen grydde, reiste han sig. Bestemmelsen var tatt, han kjente sin plikt. Og han gikk til presidenten og svarte ja.

Godfar og soneson.

*Gud signe deg, min lille svein,
so mjå og mjuk som vidjetein!
Kor det skal gå deg sidan då,
det fær vel godfar aldri sjå.*

*Eg alt det beste ynskjer deg, —
min ven, som heiter etter meg.
Det sælkar meg som no vert grå
at etter meg du leva må.*

*Eg vonar at ein engel god
vil styrkja deg i hug og mod,
so Livsens lænd du vel kann nå
og Livsens krans og krunga få.*

*Kann henda sidan eg skal få
i fylgje med din engel gå
og hjelpa deg på vegen din
til trygt du ævheimen finn.*

*For meg det hallar no mot natt,
men trygt eg trur at me finst att.
Når du er fri og ferdig her,
din gode engel heim deg ber.*

*So må me, både eg og du,
oss vel på atterfinning bu.
Eg ottast ikkje solarglad:
det morgon er på godan stad.*

*Og, vesle ven, ver med og bed
at eg fær sovna av i fred,
so når meg dauden frå deg riv,
du ser ein skimt av evigt liv.*

LARS ESKELAND.

Ordforklaringer: godfar brukes i mange bygder for bestefar — sælka: gjøre sæl (lykkelig) — ævheimen: vårt evige hjem, himmelen — solarglad: solens nedgang.

Konversjoner i Tyskland.

Ifølge «Der grosse Herder»s 7. bind har etter krigen følgende konversjoner funnet sted i Tyskland: 1919: 7947 — 1920: 9515 — 1921: 5781 — 1922: 7589 — 1923: 7618 — 1924: 6965 — 1925: 7511 — 1926: 7585 — 1927: 8756 — 1928: 8754 — 1929: 8900 — 1930: 9808. Ialt 1919—31: 107,095.

„CANTEMUS DOMINO“

EN REDEGJØRELSE OG ORIENTERING.

I en rekke av våre menigheter har man nu tatt i bruk den nye utgave av vår katolske salmebok «*Cantemus Domino*», som foruten de eldre, kjente salmer, har et tillegg med 64 nye. At man da gjerne vil høre litt nærmere om vår salmeboks historie og om de retningslinjer utgiveren har fulgt, er ganske naturlig.

Vår første norske katolske salmebok fikk vi i 1893. Den var en omarbeidelse av den danske, et arbeide som var foretatt av «St. Olav»s daværende redaktør, den danskfødte prest Edw. Ortved. Høsten 1911 fikk jeg av Hs. Høiærv. biskop dr. J. O. Fallize i oppdrag å revidere denne salmebok som da på det nærmeste var utsolgt. For det første gjaldt det å gjennomføre den rettskrivning som vi på den tid hadde, d. v. s. rettskrivningen av 1907. Dernæst måtte adskillige salmer fries for danske reminiscenser som var mindre iørefallende i 90-årene, men nu støtte det norske øre mer og mer, eftersom vårt sprog i sin utvikling med stadig raskere tempo fjernet sig fra det danske. En naturlig grense for revisjonen var imidlertid tilstede i den *koralbok* vi hadde. Den var få år i forveien blitt omarbeidet av velærv. pastor Riesterer og autorisert til bruk i våre kirker og kapeller, så det kunde ikke være tale om å kassere den. Den reviderte salmebok måtte derfor: 1) bibeholde første vers i alle de forhåndenværende salmer, bare hensynet til rettskrivningen tillot det, 2) bare inneholde salmer som i nummer og versemål svarte til koralboken.

Først i året 1915 blev jeg ferdig med min revisjon. Da den reviderte salmebok blev tatt i bruk, viste det sig at man i det store og hele var fornøiet med den omarbeidelse de fleste salmer hadde fått — minst 50 salmer var helt omdiktet, således alle sakramentssalmene, salmen til Sankt Olav osv. — men eldre folk, især på Vestlandet, kritiserte skarpt at man hadde opgitt den gamle danske rettskrivning med de bløte konsonanter osv. Andre fant at man skulde nyttet høvet til å fjerne en del altfor søtladne salmer av dansk opprinnelse. Det kunde jeg imidlertid ikke uten å overskride mitt mandat, skjønt jeg kunde hatt god lyst til det.

I 1922 kom så 3. utgave av salmeboken. Når undertas Maria-salmen nr. 148 som blev omarbeidet av mgr. Offerdahl, og et par ubetydelige forandringer, var denne utgave bare en gjenoptrykning (på bedre papir) av 2. utgave.

I januar iår meddelte Hs. Høiærv. Biskopen mig at 3. utgave av salmeboken på det nærmeste var utsolgt og gav mig i oppdrag å få en ny utgave av stabelen. Da vi fremdeles må bruke den gamle koralbok, inntil vi får høve og midler til å utgi en ny, bad han mig å bringe de gamle salmer i overensstemmelse med de nu gjeldende regler for rettskrivning samt å tilføie et tillegg med nye salmer. Det er jo lenge blitt klaget over at utvalget er for lite, især savner man de gamle, kjente julesalmer fra middelalderen som den dag idag lever i

vårt land og synges i de tusen hjem. Også salmer til de mest kjente helgeners ære trengtes der — de norske helgener ikke å forglemme. Med særlig glede må jeg notere at biskopen fullt ut forstod nødvendigheten av også å få med salmer på nynorsk, selv om det ennå ikke kunde bli så mange som ønskelig kunde være.

Efter flere måneders anstrengt arbeide er altså denne 4. utgave av salmeboken nu ferdig og presenterer sig under navnet «*Cantemus Domino*» — d. v. s. «La oss synge for Herren». Jeg er selv fullt opmerksom på at jeg langt fra er kvalifisert til et arbeide som dette, men jeg er gått til verket i lydighet mot min biskop og håper derfor at Gud har lagt sin velsignelse til. Engang får vi vel også i Norge en stor katolsk salmedikter som kan gi oss den salmeskatt vi ennå savner og en salmebok vi kan være stolte av. Jeg ber derfor om overbærenhet med mitt arbeide. Er det noe område hvor det gamle ordsprog kan gjøres gjeldende: «Om smak og behag kan det ikke disputeres», så er det visselig her.

Man vil snart opdage at det er ikke foretatt store forandringer i de gamle salmene, når man ser bort fra rettskrivningen. Hensynet til at vi ennå er henvist til vår gamle koralbok gjorde også at ingen kunde fjernes. *Har man derfor et pent eksemplar av forrige utgave, behøver man ikke å kjøpe sig en ny salmebok, men kan nøie sig med å anskaffe tillegget som kan fåes separat til den billige pris av 50 øre.*

En enkelt salme, Jesu-Hjerte-salmen nr. 80, blir meget sunget på grunn av sin vakre melodi, men teksten er gruppevekkende søtladet og banal. Jeg har derfor tillatt mig å omarbeide den helt og gi denne omarbeidelse plass i tillegget (nr. 257). Ellers kan jeg nevne at Rosenkrans-salmen, nr. 159, foranlediget ved flere henhendelser, har fått et vers til og er undergått en liten omdannelse i 1. vers. Også salmen til den hellige Familie, nr. 137, og Alle-Helgen-salmen, nr. 171, måtte finne sig i en slik mindre forandring. Her satt nemlig også gamle danismer igjen.

Om *tillegget* har jeg litt mer å si. Av gamle latinske hymner, som vi hittil har savnet, har jeg fått med «Adeste, fideles», «Magnificat», «Lux illuxit» (Sankt Olavs-sekvensen), «Veni, sancte Spiritus» — alle med metrisk oversettelse ved siden. Salmene 208, 218, 219, 220 og 232 er av frøken Maria Knudtzon, og melodiene komponert av pater A. Lutz. Både teksten og melodiene vil sikkert gjøre disse nye salmer elsket i våre menigheter. De er en berikelse vi kan glede oss over. Det samme kan sies om de nynorske salmer 210, 211, 212 og 213 — altsammen vellykkede omsetninger av gamle latinske hymner, holdt i samme versemål som originalene, så den gregorianske melodi kan anvendes. Oversetteren, som vil være anonym, er en Oslo-konvertitt, som forhåpentlig vil berike oss med flere slike mesterlige oversettelser. Tenk om vi f. eks. kunde få en god omsetning av sjelemesse-sekvensen «Dies irae» på klangfullt nynorsk?

Av nynorske salmer har vi envidere den vidunderlige middelalderske julesalme «Det hev ei rosa sprunge» med sin kjente melodi. «Sankt Gregors Barnekor» sang den i julen flere ganger her i St. Olavs kirke under

frk. Østenstads mesterlige ledelse. Selvsagt har vi også fått med de to gripende fedrelandssalmer «Gud signe vårt dyre fedreland» og «No livnar det i lundar» som forøvrig oftere er blitt sunget i flere av våre kirker (selvfølgelig med den kirkelige øvrighets tillatelse). Lars Eskelands skjønne salme «Ein heimstad hev Herren for folket sitt bygt» vil sikkert også bli sunget med stor glede til pater Lutz's vakre melodi.

Dessverre vil der nok være en eller annen som ikke synes om at vi endelig også har fått nynorske salmer. Ensidigheten kan jo ofte være forbausende stor, når det gjelder sproget. Til orientering for eventuelle kritikere av denne sort vil jeg få lov å gjøre opmerksom på at vår salmebok i sin nye skikkelse inneholder 267 salmer. Av disse er bare 7 på nynorsk. Altså 260 på bokmål. Nynorskens tilhengere har således langt mere grunn til klage enn såkalte «riksmålsfolk».

Av helgensalmer har salmebokstillegget et betraktelig antall — ikke mindre enn 30. Av disse er 221, 233, 234 lånt fra den danske katolske salmebok, hvor også melodiene finnes. Den vakre St. Dominikus-salme (nr. 232) er av frk. Maria Knudtzon til melodi av pater Lutz. De øvrige helgensalmer er mine og har alle henvisninger til kjente melodier.

Sist i tillegget kommer «Salmer av forskjellig innhold». De fleste av dem er mine. Salmen «Vi elsker vår Kirke» (nr. 243), som kan synges til samme melodi som nr. 141, har også en original melodi, komponert av kunstnerinnen fru Inga Lærum-Liebich. Av henne er også melodien til salmen «Hil dig, vår Konge» (246). Til nr. 244 har derimot pater Lutz komponert melodien. Det samme gjelder nr. 214. En salme som sikkert mange vil sette pris på er nr. 259: «Jeg elsker dig, min stav, min styrke», av den berømte schlesiske konvertitt og salmedikter Johannes Scheffler («Angelus Silesius»), her gjengitt i den danske prest Johannes Fredriksens vakre oversettelse. Melodien er jo almindelig kjent. Misjonssalmen nr. 262 er forfattet av Hs. Højærv. biskop dr. J. O. Smit efter et hollandsk forbilde. Melodien er komponert av hans bror, organist G. Smit, og velkjent i Holland. Til gravferdsalmen 266 har jeg dessverre ikke vært istand til å finne en passende melodi i vår koralbok, men våre dyktige organister vil sikkert, om det trenges, finne en utvei.

Til slutning må jeg gjøre opmerksom på to beklagelige *trykkfeil* som har innsneket sig i tillegget, og be om at man vil rette dem. Den ene er i pinsesalmen nr. 214. I siste linje av 3. vers er et ord falt ut. Der skal stå: «som en *herlig*, gyllen morgenrøde». Den annen er av alvorligere art og finnes i Sankt Josefs-salmen nr. 223. I annen linje av 3. vers skal det stå: «*Jesus*» istedenfor Josef. Ellers tror jeg enhver vil medgi at «*Cantemus Domino*» har fått et hendig format og et tiltalende utstyr som gjør Hammerstad & Co. all ære.

Måtte da boken bli et redskap i Guds hender til det religiøse livs fremme og hans hellige katolske Kirkes forherligelse.

K. KJELSTRUP.

BOKANMELDELSE

«Liv og sundhet» — Norsk blad for riktig levesett, legemets og sinnets helse. (Fabritius & Sønners Forlag, Oslo).

Under redaksjon av professor dr. med. Carl Schiøtz er utsendt første hefte av et nytt sundhetsblad, som i hele sitt anlegg virker meget tiltalende og tegner meget bra. En rekke kjente læger og sundhetsekspert er knyttet til det og dets hovedoppgave blir å bekjempe hypokondri, gjøre front mot all ensidig sundhetsfanatisme som «de vegetartroende, råkostglødende, nakenkulturistene og de gymnastikk-system-formørkede». Det alt utkomne hefte innfrir for sitt vedkommende helt dette program og danner en velgjørende motsetning til de såkalte sundhets- og hygiene-publikasjoner som nu under denne etikette kamouflerer meddelelser, som hverken er sunde eller hygieniske, men det helt motsatte. Ikke minst som kampfelle mot denne trafikk må man hilse «Liv og sundhet» velkommen, idet vi vil uttale ønsket om at det vil bli sitt navn tro og høine forståelsen av at et menneskeverdige liv er uadskillelig forbunden med sjelelig og legemlig sundhet på renheten og renslighetens grunnvold.

E. D-V.

Prins Sixtus av Bourbon-Parma.

Det er en overordentlig vakker katolsk skikkelse som er forsvunnet ut av livet med prins Sixtus av Bourbons død. Han nedstammet fra Ludvig XIV gjennom hertugen av Anjou og de spanske Bourboner. Etter å ha studert rettsvidenskap i Paris tok han i 1914 — umiddelbart før krigens utbrudd — den juridiske doktorgrad og fikk som den første Bourbon'er dokortitlen med en gullmedalje i tilgift for sin avhandling. Da krigen kom vilde han tre inn i den franske hær, men blev hindret deri av den famøse Exil-lov, som nekter alle utlendinger og alle descendenter av forhenværende franske regjeringshus å tjenestgjøre i hæren. Men med den franske regerings tillatelse trådte såvel han som hans bror, prins Xavier, inn i kong Albert av Belgiens hær — dronning Elisabeth er forøvrig en kusine av ham. Han begynte som soldat, og var da krigen tok slutt avancert til artillerikaptein foruten at han hadde fått flere belgiske og franske hederstegn.

Mest kjent blev han ved sin meglingsstjeneste mellom de franske og engelske regjeringer og keiser Karl av Østerrike, hans svoger, for å få avsluttet en separatfred. Dessverre lykkedes det ikke på grunn av grev Czernins klossethet og Clemenseaus uforsiktighet.

Under krigen hadde prins Sixtus etket en datter av hertugen av de La Rochefoucauld-Doudeauville. Ved denne leilighet holdt erkebiskopen av Paris, kardinal Amette, en gripende tale hvori han bl. a. sa: «Deres forfedres land, monseigneur, er Frankrike, ti det blod som flyter i Deres årer er fra St. Ludvigs, Henrik IV og Ludvig XIV. De har lyttet til dets stemme som har diktert Deres ferd nu i denne forferdelige krig, som Frankrike lider under. For enhver

pris har De villet kjempe for Frankrikes sak. — og da De ikke kunde finne plass i vår hær, lot De Dem innrullere hos vår heltemodige allierte, kong Albert — vi takker for dette bevis på en uutslettelig kjærlighet til Deres forfedres land».

Prins Sixtus innla sig også berømmelse som pioner på reiselivets område, og mange og lange var de ekspedisjoner han foretok i Afrika — han og hans selskap var således de første som reiste gjennom Sahara i automobil. Det geografiske selskap tildelte ham etter dette den store gullmedalje, og den franske regjering gav ham Æreslegionen. Han fortsatte stadig med disse ekspedisjoner, hvorfra han alltid medbragte et stort geografisk og geologisk materiale, inntil han blev alvorlig syk — en sykdom som sikkert skyldes overanstrengelsene på disse turer. Hans sykeleie var en katolsk fyrste verdig — og nogen av hans siste ord var: «Jeg har den overbevisning at jeg nu tjener Frankrike bedre med mine lidelser, enn med all min virksomhet før».

Han etterlater sig flere videnskapelige verker og en del skrifter av historisk verdi for eftertiden.

7 kikkerten.

Skriftemålets stilling i den norske statskirke er blitt drøftet på Bekjennelsestro Presters Broderkrets i forrige uke. Etter «Dagen»s referat synes det å ha hersket enighet om at det var av betydning at privatskriftemålet måtte få en mindre upåaktet plass, enn det nu har i protestantisk kristenliv. Som det var å vente tok man avstand fra den katolske skriftemålspraksis, men det blev fremhevet i det minste av en av talerne at denne praksis hadde vært til stor velsignelse i den katolske Kirke. Det blev også nevnt at denne praksis bød på den fordel at den skriftende kunde forbli ukjent for skriftefaren, og man mente at man på en eller annen måte burde sikre muligheten for anonymiteten i forbindelse med skriftemålet. Det er jo også ganske klart at et menneske som har virkelig pinlige ting å meddele, nødig vil gå veien om prestens kontor (forbi klokkeren kanskje) eller privatleilighet forbi prestens husstand for så å stedes ansikt til ansikt med presten både før og etter bekjennelsen. Det er ikke første gang at man fra statskirkehold har hørt nøddrop etter skriftemålet, men det er lite sannsynlig at disse drøftelser vil føre til praktiske resultater. Og det av flere grunner som vi her ikke skal gå nærmere inn på. Men vi kan forsikre at før man går til å anskaffe skriftestoler vil ikke statskirken oppleve noen nevneverdig fremgang i skriftemålspraksis. Men det er neppe store utsikter til at man kommer sig til et så avgjørende skritt. En foregangsmann på dette område må nok regne med at fordommene ennu er store og at han automatisk vilde bli beskyldt for «katolsk påvirkning».

Fra St. Josephssøstrene.

St. Josephssøstrene vil i nærmeste fremtid utgi en kortfattet skildring av kirkeårets helgener. Det er vårt ønske ved denne bok å kunne avhjelpe et lenge følt savn.

Vi tillater oss her å gjengi det forord som Hans Høiærverdighet Biskop Mangers godhetsfullt har gitt boken.

Det kortfattede verk om det liturgiske års helgener vil omfatte ca. 385 sider og koste 3 kr.

St. Josephssøstrene, Oslo.

Hans Høiærverdighet skriver:

Helgenene er blomster som er spiret frem i Kristi fotspor, blomster av kjærlighet, godhet, sjelsstyrke, offervilje og renhet. Etter betraktningen av Jesu lære og Jesu liv i den Hellige Skrift, hvor vi har selve helligheten og fullkommenheten for øie, finnes det ingen herligere og nyttigere betraktning enn de helliges liv og levnet, da dette liv jo intet annet er enn en gjenspeiling av Jesu eget liv. De hellige har ved sitt eksempel vist at Evangeliets ophøiede grunnsetninger, belæringer og formaninger kan virkelig gjøres i oss svake mennesker og omsettes i det daglige liv.

I alle livets forhold og alle livets omskiftelser har de hatt dette ene mål for øie: å helliggjøre sig, å innprege i sig Guds Sønnns billede, å gjenspeile i sig Kristi fullkommenhet. Derfor finnes det ingen mektigere tilskynding til efterligning av vår guddommelige Mester enn betraktningen av de helliges liv.

Hos de hellige er det ofte mange ting som vi ikke kan efterligne, men hos dem alle er det iallfall én ting som alltid fortjener vår efterligning — det er den klare erkjennelse av vårt evige mål og den heltemodige måte hvorpå de under kamp og lidelse, under arbeid og møie er gått fremad mot det evige mål.

De herlige blomster som har utfoldet sig i all sin prakt hos de hellige, ligger også som spirer i vår sjel, hos enhver av oss. Og just ved betraktningen av de hellige blir vi tilskyndet til å la disse spirer utvikle sig i oss, så de kommer frem i lyset og gir oss større likhet med vårt guddommelige forbillede Jesus Kristus.

Jeg vil derfor på det varmeste anbefale nærværende bok og jeg skulde ønske at den måtte finne inngang i alle våre ordenshus og alle våre katolske familier. Ja, jeg vilde endog ønske at den snart måtte finnes i enhver katolikks hender, så den hver morgen kunde gi enhver av oss en god tanke til belæring og styrke, når vi går til vårt daglige strev og arbeid.

Jeg retter en dyptfølt takk til St. Josephssøstrene, som — med meget arbeid og store ofre — har påtatt sig å utgi dette nyttige, letteste og kortfattede verk om det liturgiske års helgener.

Oslo, St. Josephs patronatsfest 1934.

† *Jac. Mangers,*
Ap. Vikar, Biskop av Selja.

Johan Frederik Geist

er 72 år gammel avgått ved døden lørdag den 5. mai, styrket ved Kirkens nådemidler. Han var en trofast katolikk som elsket sin Kirke og lot den stå sig bi i alle livets vanskeligheter og sorger, og med stor interesse fulgte med i alt som berørte den ute og hjemme. R. I. P.

Hørhjemme: —

OSLO. St. Josefsforeningens møte torsdag 3. mai bød på en meget interessant og belivet diskusjon om verdenskrisen og dens løsning, betraktet ut fra katolsk livssyn. Tilstede var foruten direktøren, pater Vanneufville, prestene Lutz og Bergwitz samt ca. 30 medlemmer. Hr. G. Geist innledet på ypperlig måte med et pointert foredrag. Derefter var ordet fritt og de fleste tilstedeværende deltok i ordskiftet. Pater Lutz gav en kort og skissert fremstilling av Kirkens sociale program, slik det er fremsatt i to pavelige encyclikaer. Men da denne fremstilling i løpet av få minutter ikke kunde være særlig uttømmende blev han av flere opfordret til ved en senere leilighet å holde et foredrag om emnet. Stemningen var hele tiden den beste — et bevis for at katolsk og kristen ånd har evnen til å skape harmoni og forståelse der hvor politiske anskuelser — «selv i tider som disse» — står steilt mot hverandre. Det var å ønske at St. Josefsforeningen vilde by på mange slike vellykkede møteaftener.

G j e s t.

OSLO. St. Elisabethkongregasjonens tilstelning tirsdag 1. mai blev både ideelt og materielt til glede for sine energiske arrangører, hvad disse også hadde vel fortjent. Det varme opprop og det gode formål hadde kalt på offerviljen — men samtidig var der gjort alt for å lette ofret: de tilstedeværende fikk full valuta for det de gav. Programmet bød på utmerket musikkunderholdning av kunstnerinnen fru Lilleba Solli-Aarseth og frk. Østenstads barnekor — men med særlig anerkjennelse må nevnes det skritt i den riktige retning som dialogene mellem Monica og Augustin representerte. Fru Nylund fortjener takk fordi hun valgte å fremføre noe så viktig istedenfor de langt takknemligere og fordringsløse lettere ting, slike tilstelninger ellers byr på — men både hun og Sigurd Tønnessen fikk sin belønning i form av tilskuernes takknemlige hyldest. Etterpå var der utlodning og selskkelig samvær. E.

OSLO. St. Halvards forening av St. Olavs forbund avholdt søndag 6. mai underholdningsaften i St. Halvards foreningslokale i Urtegaten. Foreningens nye formann, førstefullmektig Ivar Ruyter, ønsket de fremmøtte hjertelig velkommen og meddelte at styret hadde besluttet fra høsten av om mulig å arrangere en underholdningsaften i hver måned med foredrag, helst av social karakter, for derigjennem å kaste lys over vår hellige Kirkes mektige arbeide for å løse de sociale problemer, som ingenlunde kan løses uten religion. — Akkompagnert av organist Wolfgang Olafsen blev St. Olavshymnen sunget, hvorefter hr. Ruyter holdt foredrag om Don Bosco's liv og gjerning. På sin egen inderlige og lune måte tegnet han et billede av denne det 19. århundres moderne helgen klart, enkelt og strålende

— og han høstet entusiastisk bifall. Under det påfølgende selskapelege samvær var der oplesning av hr. Torfin Olafsen og hr. Dahl-Myhre. Det var stort fremmøte, glimrende stemning. Det var fest i ordets beste forstand. E. D.-M.

ARENDAL. Det er ikke så ofte, at Arendals-katolikken fester nu, da vi ikke lenger har vårt lille koselige foreningslokale. Det er et stort savn for oss ikke å ha dette, fordi både basarer og andre tilstelninger derved blir urimelig dyre å avholde, da det jo er et nokså stort apparat å skulle leie byens jurylokale eller festivitetslokale for mindre anledninger. Imidlertid har vi i år hatt to større festligheter foruten den reglementerte juletefest. Og hvis «St. Olav»s lesere har lyst til å høre om pater Hols 25 års prestejubileum og mgr. Kjelstrups besøk hos oss, vil vi gjerne fortelle litt. Da pater Hol's festsøndag kom hadde søstrene pyntet kirken så nydelig med mengder av blomster, sløifer og bånd i gule og hvite farver. Og da pater Hol gikk frem mot alteret ledsaget av pastor Maesch og franciskanerpater Notenboom blev der med engang anslått en feststemning i ekte katolsk ånd. Pater Hol sa noen vakre ord i koret og var meget rørt, da han minnedes sine avdøde foreldre og hjemmet i Holland. Pastor Maesch holdt festprekenen. Levittmessen blev høitidelig celebrert tross den bitte lille plass i koret. — Festen på Rådhuset om aftenen i et av de vakreste selskapsværelser blev stemningsfull og vellykket. Pater Hol blev hjertelig hyldet med prolog, taler og sanger. Alle menighetens barn — pater Hols spesielle yndlinger — bidrog sitt til festen med sanger og oplesning. Særlig vakkert var et nummer, hvor barna foredrog innholdet av de 7 sakramenter, bærende hvert enkelt sakraments symbol og klædt i smakfulle drakter, som de flinke skolesøstre hadde sørget for. Ingeniør Bang og frue spillet og sang for oss, og Olavshymnen og norske folkemelodier blev sunget med liv og lyst. Pater Hol holdt en vakker tale og nevnte, at dersom han turde si, at han lignet Frelseren i noe, måtte det være i hans kjærlighet til barna. Vi syntes alle at festen var hyggelig og vellykket. — Søndag 29. april var det også en stor dag for menigheten, da vi var samlet om vår kjære, uforglemmelige første sogneprest mgr. Kjelstrups prekestol og hørte en utmerket preken over dagens evangelium. Om eftermiddagen var han igjen i ilden med sitt foredrag om «Katolisismen og det moderne åndsliv». Og så — like efter — holdt han sitt morsomme og interessante foredrag om sin tur til Færøyene i høst med en masse vakre lysbilleder. — Alle foredrag var både fra formens og innholdets side glimrende og virket både belærende og berikende på oss alle. Dagen avsluttedes med en liten festlig tilstelning på Rådhuset, hvor foredraget også blev holdt. For oss blev alt et lyst og vakkert minne. J. H.

PORSGRUNN. Som en vil huske var St. Olavsforbundets formann, hr. bankchef Parmann, i Porsgrunn forleden i anledning reorganisasjonen av lokalforeningen her. Tilslutningen var denne gang gledelig stor og der vedtokes å innkalle konstituerende generalforsamling senere. Denne blev holdt søndag 29. april og mange interesserte var møtt frem. Som innledning holdt hr. ordfører Carl P. Wright foredrag om sin Roma-ferd i påsken og gav oss ved sin glimrende skildring del i de mektige inntrykk han hadde mottatt dernede. Umiddelbart efter foredraget blev generalforsamlingen satt med hr. Wright som dirigent. Beslutningen om gjenoprettelse blev definitivt vedtatt — forbundets vedtekter gjennomgått og i det vesentligste antatt også for lokalforeningen. Til formann i styret — hvor

sognepresten er selvskrevet medlem — blev ordfører Wright enstemmig valgt og øvrige styremedlemmer C. Hugo Weber viceform., Ivar Hansteen Knudsen sekretær og kasserer, revisor Sigfred Olssen. Der blev vedtatt å sende en representant til landsmøtet i Bergen i pinsen. Efterat formannen hadde fremlagt og gjennomgått nogen sommerplaner for foreningen, takket sogneprest Recktenwald til slutt alle for fremmøtet og særlig hr. Wright for det interessante foredrag. I. H. K.

— og derute:

MADRAS. En biografi av St. Ignace de Loyola er nylig utkommet på hinduisk, Indias nasjonale sprog. Den har allerede funnet stor utbredelse.

Innsamlingen

til fond for „St. Olav“.

«Pressen har vært det sterkeste krigsvåben mot den katolske sannhet — det er med pressen at vi skal forsvare den!»

Kardinal Caverot.

INNSAMLINGSLISTE.

S. U. (innkommet før og med i totalsummen sist)	kr. 1000.00
O. O.	» 5.00
S. B.	» 50.00
Porsgrunn katolske ynglingeforening	» 10.00
D. G.	» 25.00
Agnete	» 1.00
A. & K.	» 5.00
L. B.	» 10.00
K. H. & S. H.	» 50.00
Dédé	» 3.00
D. & B. Andersen	» 40.00
E. L., Fredrikstad	» 200.00
Solveig	» 1.00
Kikken	» 1.00
Fredrik	» 1.00
S. P.	» 1.00
S. O.	» 1.00
Bergen: fra Jenny og Bella og Bruno	» 3.00
Fru Thora Sørbye	» 10.00
S. M.	» 100.00
G. V. S.	» 15.00

Kr. 1532.00

Ialt innkommet kr. 7.249.55